

Frønytt nr 07 -15

Til alle frøavlere

Innhold:

Gjenlegg nå.
Forsinket såing av gjenlegg
Pussing av øko hvitkløver
Gjødsling
Utvasking

Det har vært en lang, kald og våt vår, pga av dette har en del faktisk ikke fått sådd gjenlegg enda. Men det er meldt høyere temperaturer og bedre vær fremover, så da blir det en mulighet til å få sådd gjenlegget. I tillegg har enda stått litt i stampe, men den har busket seg bra. Med varmen kommer veksten til å skyte i vei. Så det er å følge med på utviklingen i frøarealene.

Gjenlegg til frø i hvete eller bygg nå?

I gjenlegg til frøeng blir det ofte brukt vårhvete, sjøl om den er seinere enn bygg slipper den mye lys ned til gjenlegget slik at en har store planter om høsten. Når vi nå ser at det kan komme til å bli i seineste laget å bruke hvete som dekkvekst blir spørsmålet om en bør velge bygg i stedet eller om det finnes muligheter med hvete

En vil oppnå tidligere modning dersom en øker såmengden og reduserer gjødslingen. I gjenlegg ønsker vi heller å redusere såmengden for å unngå tett åker som gir lite lys til gjenlegget. Hvete har lite busking, og tettheten på åkeren styres mye av såmengden, men også den busker seg.

Skal en bruke hvete som dekkvekst når det blir sein såing må en sikre at det ikke blir for tett åker, og da kan en ikke bruke de store såmengdene som en ellers ville gjort om en sådde korn uten gjenlegg. Nøkkelen er gjødsling, bruk lite gjødsel ved såing (da går såinga raskere, det skal ikke fylles så ofte), viser det seg at en har brukt alt for lite gjødsel, kan en alltid gi mer i løpet av strekningsperioden til kornet.

De som velger bygg som dekkvekst bør også sikre seg at det ikke blir unormalt sein høsting, igjen er det gjødslinga som en må regulere det med. Busking i bygg styres sterkt av gjødslingsnivå, dermed må vi bruke lavt gjødselnivå. Hva som er lavt gjødselnivå ved gjenlegg er avhengig av jorda, som et utgangspunkt kan 8 kg N kanskje være et nivå å legge se på ved såing. Der det ofte tilføres husdyrgjødsel, særlig gjødsel fra slaktegris, må en regne med at jorda frigir 2-3 kg N/daa mer enn på annen tilsvarende jord, dette må en ta hensyn til.

Såmengden av gjenlegg er det ingen grunn til å endre på dersom såforholdene er gode, dersom en ikke klarer å oppnå så gode forhold som ønskelig bør en øke såmengden.

Nedbør – forsinket såing av gjenlegg ved oppspiring av dekkvekst.

Noen rakk bare å så dekkveksten før regnet satte inn. Hva er viktig å tenke på da? Vi skal være oppmerksomme på at vi kan skade kornet dersom vi sår frøet til feil tidspunkt, rett før oppspiring. Når kornet strekker koleoptilen, før det første bladet er synlig er det fare for skade. Har kornet kommet så langt så vent med å så til det første bladet har kommet litt ut av koleoptilen, men det trenger ikke å ha foldet seg helt ut. Dersom du sår for tidlig og skader koleoptilen så vil bygg og hvete starte på nytt, men vil bli litt forsinket, i havre vil skaden ikke kunne rettes opp.

Kan en drysse frøet på overflaten eller bør en få det litt ned i jorda, tromle? Jorda må ha tørket opp slik at en kan så i jord som smuldrer, kanskje må en gjøre noen kompromisser pga ujevn opptørking. Frøet spirer raskest og jevnest om det har god jordkontakt, å drysse det på bakken blir for dårlig. Tromle etter såing er kanskje ikke nødvendig, men det bidrar også til å sikre spiringa. Vurder det i forhold til evt. kjøreskader, kanskje er det lite ønskelig å kjøre noe mer enn høyst nødvendig. Ta hensyn til at gjenlegget henger etter når du skal ugrassprøyte, grasplantene skal ha minst 2,5 blad, kløver skal minimum ha spadeblad.

Gjenlegg som har gått ut.

De av dere som har sett at gjenlegget ikke har klart vinteren så godt, og har gått ut. Da er det viktig at det blir meldt inn til frøfirmaene. Da får de oppdatert sine areal lister.

Pussing av økokløverenger med mye ugras

I Sverige har det etter hvert blitt vanlig å pusse rødkløverfrøengene i siste halvdel av mai, ikke bare ved økologiske, men og i konvensjonell frøavl. Målet med pussinga er først og fremst å redusere forekomsten av balderbrå og andre ugras. En tilleggseffekt er mindre plantemasse for å lette treskingen, å forstyrre insekter som har flydd inn i enga samt mer konsentrert blomstring. En vil få noe seinere blomstring som for så vidt er en fordel i forhold til pollinering, men en ulempe i forhold til modningstid. Norske forsøk bekrefter at forsommeravpussing når kløveren er inntil 30 cm høy gir mindre balderbrå. Ut over det er det lite å tjene på avpussing. Det er og viktig å være oppmerksom på at det utsetter modninga og bør derfor bare praktiseres i de tidligste områdene.

Mye nedbør – fare for utvasking?

Enkelte steder er det kommet mye nedbør etter frøengene er blitt gjødslet, spørsmålet der er om det er eller blir behov for tilleggs- gjødsling.

På www.vips-landbruk.no er det link til «Nitrogenstatus» hvor en kan gjøre beregninger for behov for gjødsling. I beregningene tas det hensyn til nedbør, utvasking, jordart, kultur og gjødslingsmengde. Der kan en få beregninger for sine lokale forhold.

I «Jord- og plantekultur 1996» side 13 har Hugh Riley følgende tabell:

Beregnet prosentvis utvasking av tilført nitrogen

	Matjorda (25 cm)			Hele rotsona (60 cm)		
	Nedbørsoverskudd			Nedbørsoverskudd		
	50 mm	100 mm	150 mm	50 mm	100 mm	150 mm
Tørkesvak jord (eks. sand)	30	54	66	5	23	37
Tørkesterk jord (eks. leire)	12	33	48	0	7	17

Der det er benyttet husdyrgjødsel vil kun den mineraliserte delen av nitrogenet være utsatt for utvasking, tapene blir mindre enn om en har gjødslet med mineralgjødsel.

God vanntilgang og lang vår fører til sterk busking, det tilsier en mer forsiktig gjødsling enn normalt.

Konklusjon

Ikke noe øyeblikkelig behov for gjødsling. Det kan bli behov for tilleggs- gjødsling på den lettere jorda. I timotei kan det være grunn for å fremskynde delgjødslinga noe.

Tilleggs-gjødsling/delgjødsling

Med mye nedbør en del steder kan det være aktuelt med en litt tidligere delgjødsling i timotei enn normalt, kanskje også er det behov for å gjødsle litt ekstra. En skal antakelig være forsiktig med å gi ekstra med gjødsel, den lange våren har gitt gode muligheter for busking og en bør antakelig ikke gjødsle ekstra med nitrogen med mindre en har frøeng på lett jord.

I Grindstad timotei er det mulig å få hjelp av Yaras N-tester for å beregne behovet for delgjødsling. Den skal brukes ved begynnende strekning (et ledd følbart nederst på stenglen (det går nok noen dager før vi er der)og en måler på det nyeste fullt utvikla bladet.

Du kan gjøre beregningene direkte på denne linken: <http://vestfold.dyndns.org/grindstad.html>

Alternativt kan du gjøre beregningene med formelen:

$\text{Kg N/daa} = (-0,0333 * \text{Måleverdi}) + 14,78$

Ugrasbekjempelse

Bekjempe flekker med ugras i frøenga

I mange frøenger er det tuster med ugras vi ikke ønsker å få med frø av i avlinga; timotei i rapp, alsike i hvitkløver og hundegras i engsvingel for eksempel. I engrapp vil det være lett å se timotei i enga nå, antakelig vil det også være lett å se hundegras i engsvingel nå også, mens en nok bør vente litt enda før alsikeplantene er lette å oppdage i hvitkløveren.

Punktbehandling kan gjøres med en håndholdt «weedwiper». Den består av et rør hvor en fyller et ugrasmiddel og som samti-dig er skaft, nederst er det en veke som fuktes av ugrasmidlet. Weedwiperen kan fåes i forskjellige arbeidsbredder, i alle fall fra ca 10 til ca 30 cm. Det finnes også noen typer hvor veken ikke er montert vinkelrett på skaftet. Så vidt vi vet finnes det noen weedwipere på lager hos FKA, de kan sikkert også skaffes fra andre plantevern- eller såfrøfirma. I de fleste tilfellene vil en benytte glyfosat i weedwiperen, bruk da en del glyfosat og to deler vann. Dersom en ønsker å se hvor en har behandlet kan en tilsette fargestoff, Basisblå (blå markerings-farge), fargen er synlig i ca en halvtime etter den er påført plantene. I hvitkløver mot alsike kan det tenkes at Tomahawk/Spitfire/Starane 180 er bedre egnet middel, mest sannsynlig vil glyfosat fungere god nok der også.

Ha en god 17.mai feiring

Hilsen fra

Erik Aaberg	Norsk Landbruksrådgiving Oppland
Jørn Ketil Brønstad	Norsk Landbruksrådgiving Nord-Trøndelag
Silja Valand	Norsk Landbruksrådgiving Østafjells
John Ingar Øverland	Norsk Landbruksrådgiving Viken
Trond Gunnarstorp	Norsk Landbruksrådgiving Sørøst
Astrid Gissinger	Norsk Landbruksrådgiving Agder
Stein Jørgensen	Hedmark Landbruksrådgiving